



Viện Nghiên cứu Sinh thái Chính sách
Xã hội



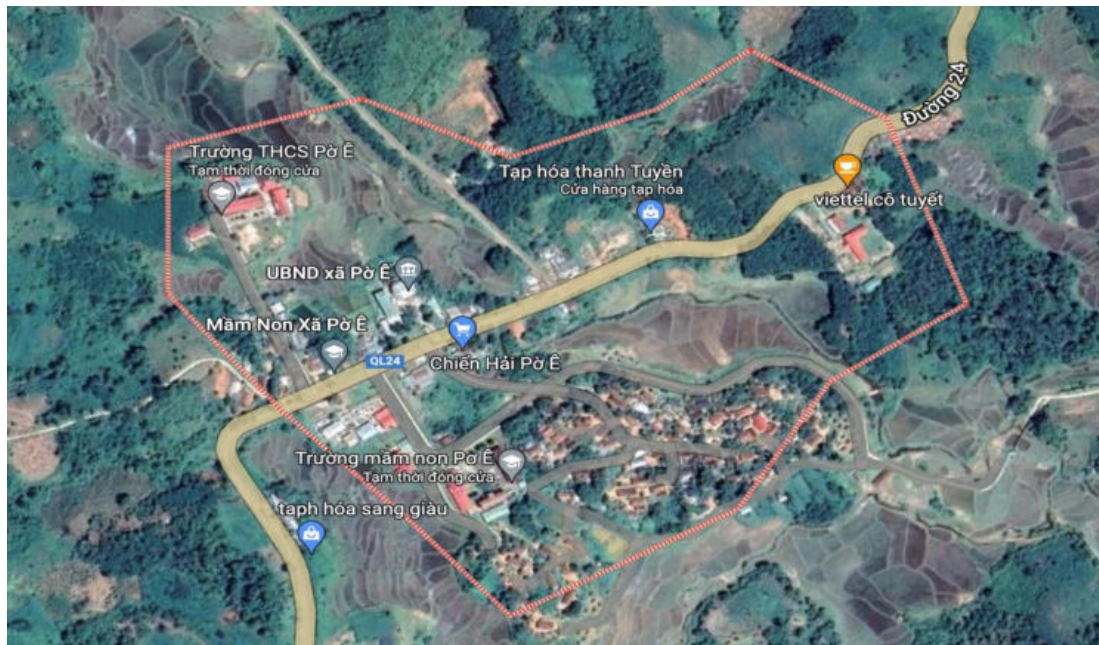
Hội Nông dân xã Pờ Ê

Hỗ trợ quá trình chuyển đổi
sang hệ thống canh tác đa dạng hơn bằng cách trồng
thử nghiệm các loại dược liệu bản địa và thảo mộc ăn
được tại các khu vực canh tác rẫy tại tỉnh Kon Tum

Trình bày: Hội nông dân xã Pờ Ê

Giới thiệu về xã Pờ Ê, huyện Kon Plông, tỉnh Kon Tum

- Diện tích tự nhiên: 11.189,72 ha
- Diện tích đất lâm nghiệp: 9.030 ha
- Dân số: 2.500 người
- Tộc người: Người Hre (98%)
- Độ cao so với mực nước biển: 800-1000 m
- Lượng mưa tb/năm: 2.500 – 2.700 mm
- Nhiệt độ: 18-24 oC



Thế mạnh và tiềm năng

- Cấu trúc cảnh quan Rừng – Rẫy – Ruộng truyền thống (3R) có tiềm năng cao để xây dựng các mô hình NNST mang đầy đủ các đặc tính cốt lõi của hệ sinh thái: Đa dạng, đặc thù, tương tác, thích nghi và bền vững (nghiên cứu của CEND 2019);
- Các cộng đồng dân cư thôn đã được khẳng định quyền đất rừng thông qua chương trình GDGR cộng đồng do CENDI/CODE hỗ trợ;
- Hệ sinh thái có mức độ đa dạng cao về các loài trong tự nhiên và phong phú các giống bản địa đang được canh tác, có tiềm năng để đưa vào phát triển sản xuất.
- Điều kiện tự nhiên (khí hậu, thổ nhưỡng) ở xã Pờ Ê phù hợp với các loài cây á nhiệt đới và ôn đới;



Thế mạnh và tiềm năng (tiếp)

- Cộng đồng người Hre đang duy dưỡng các bản sắc văn hoá đặc trưng trong canh tác và đời sống. Các nghi lễ vẫn gắn chặt với các hoạt động sản xuất.
- Cộng đồng có cấu trúc tương đối chặt chẽ thông qua nhóm chăn trâu, nhóm đổi công. Tinh thần cố kết cộng đồng cao. Bản tính người Hre siêng năng, thích lao động.
- Người dân có tri thức địa phương dồi dào và am hiểu về hệ sinh thái sâu sắc. Đây là nền tảng để kết hợp tri thức-văn hoá địa phương với Khoa học công nghệ vào phát triển.
- Trong cộng đồng có thủ lĩnh và những người đi tiên phong đã thực hiện chiến lược Rừng-Rẫy-Ruộng trong 3 năm vừa qua. Nhận thức, kiến thức và kỹ năng của các nòng cốt này đã được nâng cao.



Khó khăn và thách thức

- Trong vùng chưa có các nghiên cứu cơ bản, nghiên cứu khảo nghiệm về các loài cây trồng. Do vậy, chưa xác định được nhóm cây trồng làm thế mạnh để phát triển thành thương phẩm;
- Hiện nay, việc trồng sắn công nghiệp độc canh trên diện tích lớn kết hợp với sử dụng thuốc diệt cỏ gây thoái hoá đất và sức khoẻ của con người và hệ sinh thái;
- Vị trí địa lý khó khăn cho việc đi lại và vận chuyển sản phẩm, đặc biệt trong mùa mưa, dẫn đến giá thành cao;
- Văn hoá vùng này không có chợ, người dân thiếu kỹ năng về thị trường, dẫn đến ‘bán sản phẩm với giá rẻ nhất, mua hàng hoá với giá đắt nhất’ từ thương lái tự do.



Mục tiêu của dự án

Mục tiêu tổng thể

- Thúc đẩy quá trình chuyển đổi phương thức canh tác nông nghiệp theo hướng đa dạng hoá cây trồng bằng giải pháp phát triển thử nghiệm mô hình trồng các loài dược liệu và rau dược liệu trên hệ thống rẫy tại các làng ở xã Pờ Ê, huyện Kon Plông, tỉnh Kon Tum.



Mục tiêu chi tiết

- Xây dựng mô hình thử nghiệm 2-3 ha về chuyển đổi cơ cấu cây trồng theo hướng đa dạng bằng phương pháp di thực, nhân giống và khảo nghiệm trồng xen các loài dược liệu, rau dược liệu dưới tán cây ăn quả trên hệ thống vườn rẫy đã được kiến thiết tại xã Pờ Ê
- Hỗ trợ quá trình phát triển kiến thức và kỹ năng của người dân và các chủ thể liên quan về quá trình chuyển đổi này;
- Hỗ trợ nông dân, ban ngành đoàn thể địa phương và các đơn vị nghiên cứu xây dựng các mô hình thử nghiệm, mô hình trình diễn để thúc đẩy quá trình học tập, rút kinh nghiệm về các giải pháp chuyển đổi từ canh tác độc canh sang canh tác đa dạng các loài dược liệu dưới tán cây ăn quả.
- Hỗ trợ mạng lưới của GRET (AliSEA/ASSET), SPERI và các đối tác liên quan nhằm thúc đẩy phong trào chuyển đổi từ phương thức canh tác độc canh sang phương thức canh tác sinh thái đa dạng.



Hoạt động chính



Nghiên cứu các loài
thực vật bản địa tiềm
năng



Xây dựng mô hình
khảo nghiệm và tập
huấn kỹ thuật



Toạ đàm cấp liên làng,
liên xã nhằm chia sẻ
bài học kinh nghiệm



Tư liệu hoá

Ảnh hưởng và tác động dự kiến

- Số người và cộng đồng và xã được hưởng lợi trực tiếp/gián tiếp:
- Tính tác động (kỳ vọng & phối hợp với chương trình Rừng Rẫy Ruộng):
 - Xây dựng được Tài liệu về Phương pháp tiếp cận phát triển các giống dược liệu bản địa;
 - Có mô hình mẫu cho người dân tại xã Pờ Ê và 8 xã khác trên địa bàn huyện Kon Plông đến chia sẻ và trao đổi;
 - Làm giàu thêm tri thức địa phương về các giống dược liệu bản địa;
 - Mở ra các cơ hội phát triển thành các mô hình sản xuất trên hệ thống Rừng-Rẫy-Ruộng.
- Phương pháp luận tiếp cận Quy hoạch lại sử dụng đất trên nương rẫy với nhiều mô hình canh tác đa dạng loài và tầng tán trong đó phần dược liệu sẽ quan sát khảo nghiệm đúc kết



TRÂN TRỌNG CẢM ƠN!

